

Junts i juntes (és a dir, separats) (i II)

Per Jaume Corbera Pou

L'absurditat de tot aquest llenguatge que es pretén no discriminatori per gènere es fa encara més evident si veiem que en segons quins oficis o dedicacions no s'accepten els femenins tradicionals i en altres s'han fet obligatoris, de manera contradictòria. En català un recurs morfològic minoritari per a distingir masculí de femení en substantius és

llengua, per tant, té aquest mecanisme de distinció, i si bé és cert que en època antiga el significat del derivat no era sempre el mateix que el de la base¹, a la llengua moderna aquesta distinció morfològica és perfectament vàlida i útil per a expressar la diferenciació sexual en els contextos necessaris: «La jutgessa l'ha declarat innocent», «el tribunal estarà format per tres jutgesses», «Maria Antònia Salvà va ser una poetessa excepcional», «les poetesses de l'Edat Mitjana són poc conegudes», «el part ha estat assistit per un *comarot*²». Doncs fixau-vos que, en aqueix llenguatge falsament dit «inclusiu» i reivindicatiu de la visibilitat de la dona, ara les *jutgesses* volen ser *jutges* i les *poetesses* volen ser *poetes*, però les *metgesses* i les *batlesses* es mantenen diferenciades... Ho enteneu? Jo no, però no em sorprèn, amb la confusió que s'ha creat...

18

Una altra manera que han trobat els benparlants no discriminatoris són els eufemismes retòrics.

Una altra manera que han trobat els benparlants no discriminatoris són els eufemismes retòrics: no hi ha *polítics*, sinó *classe política*, ni *obrers*, sinó la *classe obrera*... «Una vintena de *classe política* de Tal País han estat acusats de corrupció»... Ho diríeu mai, això? Si no ho podem dir, haurem de dir *polítics*, però és masculí (ai!), doncs direm *polítics* i *polítiques* (o només són corruptes els

el de la derivació: a la base de concordança masculina, s'hi afegeix el sufix *-essa* i es forma el femení: *jutge* – *jutgessa*, *comte* – *comtessa*, *batle* – *batlessa*, *metge* – *metgessa*, *poeta* – *poetessa*; en qualque cas, a la base de concordança femenina s'hi afegeix el sufix *-ot* i es forma el masculí: *bruixa* – *bruixot*, *dida* – *didot*, *comare* – *comarot*. La

1. La *jutgessa*, la *batlessa*, la *metgessa*, eren la dona del *jutge*, del *batle*, del *metge*; però la *comtessa* ho era per si mateixa, no era simplement la dona del *comte*, i la *poetessa* no necessitava ser la dona de ningú per a fer poemes; el *didot* era l'home de la *dida*, i evidentment no podia ser altra cosa; però el *bruixot* no necessitava ser l'home de cap *bruixa* per a fer bruixeries —personatges de fantasia, és clar.

2. *Comarot* ha estat inclòs al *Diccionari normatiu valencià* de l'AVL, però no al DIEC.

© Karolina Grabowska

19

polítics homes?), però sona ben estrany, com els *músics* i les *músiques*, els *pilots* i les *pilotes*... I bé, si hi ha *classe política*, també podríem dir la *classe professoral*, en lloc del castellanisme el *professorat* (o podríem dir el *políticat*, si volem entendre que *-at* és un sufix col·lectiu), la *classe empresarial*, la *classe policial*, la *classe botiguera*... Sempre la qüestió és no dir-ho com el sistema de la llengua ho ha establert, que és la manera més clara i natural. Per a no dir els ciutadans, els campions/campiones (és una altra manera) d'aquest llenguatge «no discriminatori» s'han inventat la *ciutadania*, que ens fa el cuc de l'orella malalt de les vegades que arriba a sonar cada dia pels mitjans audiovisuals: «defensor de la *ciutadania*», «la ciutadania ha d'opinar», «el parer de la *ciutadania*», «els drets de la *ciutadania*»... Un altre col·lectiu fals inventat a posta, perquè *ciutadania* havia estat sempre «la

condició de pertinença a una comunitat política» (ciutadania espanyola, francesa, andorrana, brasilera, etc.), però mai el sufix *-ia* no havia creat substantius amb significat col·lectiu; seguint aquest model, podríem dir la *catalania*, la *italiania*, la *cubania*... (o la classe catalana / italiana / cubana...?). (Tot arribarà, és clar.) Però, a més a més, com que *ciutadania* s'usa com a col·lectiu —i com en el cas esmentat del *professorat*— no sempre és vàlid per a ocupar el lloc de *ciutadans*: no podem dir «una manifestació de *ciutadania* ha interromput el trànsit», i no és igual —suposant que l'admetem com a bo— «els drets de la *ciutadania*» que «els drets dels *ciutadans*», perquè els primers serien drets d'un col·lectiu com a tal i els segons són drets de cada ciutadà individualment. La *ciutadania* no opina, els *ciutadans* sí.

Tot aquest llenguatge absurd encara s'ha complicat més quan han aparegut els qui han decidit usar només el femení, com a «senyal de reivindicació feminista»: han aconseguit tot el contrari, perquè si el sistema genuí de la llengua en plural discrimina positivament les dones (les *treballadores* són sempre femenines), aqueix nou sistema les invisibilitza, perquè anul·la la distinció plural genèric – plural específic (els *ciutadans* [tots, homes i dones] – les *ciutadanes* [només les dones]): just parlen de *ciutadanes* i volen que hi entri tot-hom. El sistema de sempre ens diu clarament que la mallorquina Aurora Picornell (1912–1937) va lluitar «pel dret de les treballadores»; el sistema dels superfeministes que parlen en femení dilueix

aquesta informació; és a dir, emmascara el sacrifici d'aquesta lluitadora.

Però el desgavell lingüístic i els absurds no s'han acabat amb aquestes noves normes. Es parla sempre de *metges i infermeres* (cercau aquesta expressió a internet), i ningú fins ara no s'ha exclamat perquè sigui una expressió inadequada per masclista: ¿no s'adona ningú que, dient-ho així, es considera la dedicació a la infermeria com una professió pròpia només de dones (*infermeres*), supeditades als *metges*? Avui en dia hi ha molts d'infermers homes, i per tant el plural genèric igualitari ha de ser *infermers*, que poden ser homes i dones; en dir *infermeres* n'exclouen els homes

(perquè el femení és excloent), i feminitzen la professió impròpiament; en lloc de mostrar la igualtat d'homes i dones, *metges i infermeres* deixa les dones en una categoria inferior. I llavors hi ha encara una altra qüestió: als del desdoblament —i sembla que contra els qui parlen en femení— se'ls han afegit els del *destriplament* (?): no basta fer els plurals sempre dobles, sinó que se n'hi ha d'afegir un altre, que s'han hagut d'inventar del tot, perquè dins el sistema ni tan sols hi ha la forma possible: *els ciutadans, les ciutadanes i lis ciutadanis* (!). Qui són *lis ciutadanis*? He de reconèixer que en general pel carrer no els sabia distingir; són aquells que no es consideren ni masculins ni femenins... El sistema normal i tradicional de la llengua ja els

Qui són *lis ciutadanis*?

inclou, perquè ja hem dit que els *ciutadans* inclou tothom, però com que s'ha creat tota aquesta confusió ara resulta que diuen que tampoc no s'hi identifiquen... Qualsevol dia sorgirà qualche altre grup de gent que dirà que no és de cap d'aquests i s'inventaran un altre plural per a diferenciar-se (*los ciudadanos / lus ciutadanus* ???)

El paroxisme de tot aquest enfilall de desbarats, per a mi, no fa gaire que l'he descobert. Per a no dir ni el plural genèric tradicional (pecat mortal!) ni haver de fer desdoblament continuat (massa feixuc!) qualcú va tenir la genial idea de parlar sempre de *persones*: *persones migrants, persones obreres, persones estudiants, persones ciutadanes, persones treballadores, persones empresàries, persones traficants*... En si mateix, el recurs no és tan desbaratat com els altres, però en un discurs

aquest sintagma repetitiu es fa igual de feixuc que el desdoblament, i a més a més lingüísticament no té justificació, perquè és redundant. Hi ha ningú que davant una frase com *50 migrants han aconseguit arribar a l'illa* pensi que els que han arribat són ocells? Tothom entén que són persones! Igual que si ens referim a *treballadors, obrers, estudiants, empresaris, artistes*, etc., etc. Per a no dir obrers hem de dir persones obreres... Però si diem «Na Maria és una *persona treballadora*», en la llengua de sempre vol dir que na Maria a la feina no perd el temps ni fa fullet, sinó que fa molta de feina i de bon grat. Hem de perdre ara aquesta expressió tradicional per a satisfer els prejudicis dels qui s'han inventat aqueixa llengua postissa? Tanmateix, el súmmum de perplexitat me l'ha produït veure i sentir frases com la següent: «El Pla vol garantir al conjunt de *dones i persones menstruants* del país l'equitat menstrual»³. Quines altres persones *menstruants* hi ha que no siguin *dones*? ¿O és que l'espècie humana darrerament ha evolucionat tant que ara ja hi ha *homes, dones i persones menstruants*? L'embolic i la confusió de cada vegada són més grans i complicats! Però com que ara cal dir sempre *persona*...!

Tot aquest llenguatge desbaratat, confús i confondor ha sorgit del món dels activistes socials i dels polítics demagògics, que han volgut fer creure que la societat pot canviar si es canvien les maneres de dir, quan és ben cert i comprovat que si la societat canvia pot ser que canviïn certes expressions i es perdin certes paraules, però no en l'orde invers. Han deixat d'usar-se molts de noms de professions que no existeixen més, però no conec cap cas de professió que hagi deixat d'existir perquè la gent ha deixat de referir-s'hi o perquè la denominació ha estat esborrada del diccionari. Si en la llengua catalana els tractaments de respecte *vós* i *vostè*

3. La Generalitat reparteix les primeres 1.200 copes mensuals, calces i compreses reutilitzables a alumnes de tercer d'ESO (nota de premsa de 16-5-2022).

es van perdre entre la joventut és perquè aquesta ha agafat el costum de dir de *tu* a tothom, però no hi ha hagut mai cap campanya perquè la gent deixàs de dir *vós* o *vostè*... Però parlem de denominacions i de tractaments que tenen connotacions, no de regles morfològiques que no en tenen cap, de connotació. Aquest llenguatge pseudoinclusiu i incoherent no serveix per a millorar la societat, però sí per a trencar el fil tradicional que uneix les

L'IEC, institució normativa en la qüestió de la llengua, ha optat per callar.

generacions presents amb les passades. Si s'arriba al punt irreversible que el llenguatge sigui aqueix, els lectors (si és que n'hi ha) de les obres clàssiques o de les rondalles no les entendran, perquè quan trobin els plurals genèrics en forma masculina interpretaran que només es refereixen als homes, i les obres quedaran desvirtuades...

És lamentable, com la llengua és manipulada i distorsionada amb finalitats polítiques (perquè, al cap i a la fi, parlar així pretén ser un signe de progressia), i és encara més lamentable que alguns locutors i presentadors dels mitjans audiovisuals ja usin aquest model antinormatiu, i que hi hagi

institucions de govern, acadèmiques i científiques que s'hagin apuntat a aquesta absurda moda, i recomanin als seus membres (o els hi obliguin) a usar aquest llenguatge antinatural (vegeu, per exemple, la *Guia per a l'ús no sexista del llenguatge a la Universitat Autònoma de Barcelona*, capítol II)⁴, sense respectar gens, i ignorant-la expressament, la veu dels lingüistes que han denunciat aquesta aberració, entre els quals la il·lustre i reconeguda Dra. Carme Junyent, de la Universitat de Barcelona, gens sospitosa de «masclisme», i el Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la Universitat de les Illes Balears⁵. L'IEC, institució normativa en la qüestió de la llengua, ha optat per callar, en comptes de denunciar clarament aqueix llenguatge desencertat de les institucions de govern dels Països Catalans (i darrerament pareix que es mou cap a fer concessions a aquesta moda, segons l'anàlisi que Jordi Badia ha fet de les recents modificacions del DIEC⁶). Els demagogs tenen més pes que els científics, en qüestió de llengua.

Qui estima la llengua no la destrueix. Ja és ben hora que hi hagi una reacció contra aquest desbarat, que hauria de començar pels lingüistes i altres professionals lingüístics seriosos. Apòstols de la «llengua no sexista» mal entesa: si us plau, siau raonables i deixau ja de maltractar la llengua en nom de la igualtat social i del respecte a les dones. Actuau en positiu amb mesures efectives i potser aconseguireu avançar en aquest tema. La llengua no en té la culpa, de cap desigualtat, ni de gènere, ni de sexe, ni de classe, ni econòmica, ni cultural... Ni de res!!
La culpa sempre és de les persones. ❄️

4. Els *Criteris lingüístics de l'administració de la Generalitat Valenciana* inclouen comentaris, consells i normes encertats, però també recomanacions no gens justificables, com la d'evitar de dir, per exemple, *els valencians aniran a les urnes*, que s'hauria de substituir per *la població valenciana anirà a les urnes*; o dir *personal funcionari* en lloc de *funcionaris* (§ 18.4.1.1); són recomanacions contradictòries amb el § 18.3.2., on es reconeix que la forma masculina és «inclusiva d'homes i dones, sense que això represente una discriminació de la dona».

5. *Declaració sobre el gènere gramatical*. Incomprensiblement, la UIB, en lloc de fer cas del seu propi Departament, integrat per científics —dones i homes— de la llengua, ha assumit els postulats de la Guia de l'Institut Balear de la Dona —en la confecció de la qual no tenim constància que hagi intervingut cap lingüista—, la qual és oferida través de la universitària *Oficina per a la Igualtat d'Oportunitats entre Dones i Homes*.

6. *Encerts, dubtes i mancances en les modificacions del diccionari de l'IEC. Anàlisi de les modificacions del DIEC, aprovades fa poc per la Secció Filològica*. De fet, per exemple, l'IEC ja ha acceptat *ciutadania* com a col·lectiu, en discordança amb les normes de formació de paraules, pròpies del català. I ja fa molt de temps que les notificacions enviades des de l'IEC als socis de la SCLL, o a la gent que tenen en llistes de correus, comencen amb «Benvolgudes i benvolguts», una fórmula que dona a entendre que «Benvolguts» solament és aplicable a «persones masculines». Un comunicat de l'IEC del 31 de març de 2023 sobre la llengua catalana a la recerca comença amb «Els rectors i les rectores de les universitats...». Com en altres ocasions, en lloc de donar llum, l'IEC dona fum.